

MEMO

Aan : Raads- en commissieleden Wijchen
Van : Wethouder van Bronkhorst
Datum : 20 maart 2025
Betreft : Beantwoording vragen over 281596 Informatienota Kerkenvisie Wijchen

Tijdens de commissievergadering van 13 maart 2025 zijn diverse vragen gesteld naar aanleiding van de informatienota "281596 Kerkenvisie Wijchen". In dit memo worden de gestelde vragen schriftelijk beantwoord.

Wijchen Lokaal

1. Hoe staat het met de verhuizing van de voedselbank naar de Emmanuel kerk?
De coördinator distributie voedselbank geeft aan dat de mogelijke verhuizing van de voedselbank naar de Emanuelkerk nog verder moet worden onderzocht. Er is nog niets getekend.
2. Waar staan die elf windmolens ?
"Indirect draagt de kerk wel bij aan duurzaamheid doordat er 11 windmolens op kerkelijke grond staan. Wanneer de kerk van het gas af moet, ontstaat er uiteraard wel een behoefte voor de toekomst".(Tekst uit de kerkenvisie Bovenstaande tekst berust op een misverstand. Op kerkelijke grond staat 1 windmolen en die bevindt zich niet in de gemeente Wijchen.
3. Voelen de leden van de Hindoestaanse tempel zich alweer meer gewenst?
Vertegenwoordiger van Hindoestaanse gemeenschap geeft aan blij te zijn met de buurt en de mensen eromheen. De gemeente houdt het groen mooi open, zodat er meer sociale veiligheid is. Het onveilige gevoel blijft zolang de daders van de aanval op priester niet zijn opgepakt.
4. Hoe staat het met het plan Kerkenweide?
Het bestemmingsplan dat de woningbouwontwikkeling in Bergharen mogelijk moet maken heeft de raad in 2024 vastgesteld. Tegen dit bestemmingsplan is beroep ingesteld bij de Raad van State. De datum van behandeling is nog niet bekend. De ontwikkelaar gaat nog in gesprek met de belanghebbende om te kijken of hun bezwaren kunnen worden weggenomen. Verwacht wordt dat het proces nog een ½ tot 1 jaar kan duren.
5. Is de gemeente bereid te investeren in kerkgangers die hun kerkgebouw wordt ontnomen?
Nee. Financiële steun geven aan één religieuze gemeenschap kan leiden tot willekeur. Het is primair de verantwoordelijkheid van de kerkelijke gemeenschap zelf. De kerkgangers moeten zelf alternatieven zoeken, bijvoorbeeld door zich bij een andere kerk aan te sluiten.

6. Bent u bereid medewerking te verlenen aan Shelterzorg om de kerk in Balgoij te verwerven?

De gemeente heeft alleen directe zeggenschap als zij eigenaar is van het kerkgebouw. Dit is hier niet het geval dus bepaalt het parochiebestuur zelf aan wie ze het verkoopt.

7. Wordt de nieuw aangestelde gebied coördinator de schakel tussen gemeente en kerk?

Nee, in het kader van participatie en co creatie, is hiervoor geen rol weggelegd voor de gebied coördinator. Het zit niet het takenpakket.

CDA

1. Hoe gaan we kerkbesturen helpen met financiering en kunnen we kerkgebouwen eeuwig behoeden voor sloop?

We ondersteunen de kerkbesturen niet financieel, omdat:

1. Financiële steun geven aan één religieuze gemeenschap kan leiden tot willekeur. Als de kerken een breder maatschappelijk doel krijgen, zou er wel een financiële ondersteuning kunnen worden overwogen.
Voor instandhouding van gebouwde rijksmonumenten bestaan financieringsregelingen bij het Rijk (via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) en de provincies. Voor gemeentelijke monumenten geldt de Subsidie Verordening Monumenten Wijchen en Verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008
2. Financiële prioriteit. De gemeenten Druten en Wijchen bevinden zich in een uitdagende financiële situatie. Vanaf respectievelijk 2025 en 2026 laten de meerjarenbegrotingen aanzienlijke structurele tekorten zien.
Bezuinigingsmaatregelen zijn niet uit te sluiten.
3. Het behoud van de kerken is primair de verantwoordelijkheid van het kerkbestuur/bisdom (eigenaar) zelf. Van de kerken die buiten gebruik worden gesteld, zijn we bereid om indirect te helpen bijvoorbeeld door het bieden van advies, planologisch maatwerk bij herbestemming en ondersteuning bij de vergunningprocedure.

Nee, we kunnen kerkgebouwen niet eeuwig behoeden van sloop. Zie antwoord onder 2.

2. Kan het college bevestigen dat met een monumentale status kerken behoord blijven van sloop?

Nee. Absolute garantie is niet te geven.

1. De gemeente heeft geen kerken in haar bezit. En dus geen direct zeggenschap over hun toekomst.
2. Behoud van kerken is gelet op de daarmee gemoeide kosten niet altijd haalbaar. Een kerk die niet meer wordt gebruikt, langdurig leeg staat omdat er geen goede herbestemming voor kan worden gevonden en niet meer wordt onderhouden raakt uiteindelijk in verval en zorgt voor onveilige situaties. Een

rijks-of gemeentelijk monument mag niet zonder vergunning worden gesloopt, maar als de middelen voor behoud ontbreken dan zal de eigenaar als laatste optie een aanvraag om vergunning voor sloop toch moeten overwegen. Dit geldt overigens niet alleen voor kerken maar ook voor woningen/boerderijen/landhuizen, molens, kastelen etc. etc. met een beschermde status in onze gemeente die niet ons eigendom zijn. Er geldt weliswaar een instandhoudingsplicht maar als hier niet aan kan worden voldaan is het juridisch complex om behoud af te dwingen, vooral als er financiële problemen zijn.

D66

1. Wat gaan we doen met deze visie actief of wachten op initiatieven van uit gemeenschap?
Wij zien de kerkenvisie als een passief informatie-instrument dat inzicht geeft in de toekomst van de religieuze gebouwen. We hebben als niet eigenaar, geen directe zeggenschap over deze gebouwen. We kunnen dus niet opleggen wat er met de gebouwen na sluiting gebeurt. We wachten af welke initiatieven op ons afkomen.
2. Hoe betrekken we de omgeving bij wijzigingen wanneer een gebouw leegkomt?
De initiatiefnemer zal als er iets gaat veranderen aan het kerkgebouw (herbestemming, verbouw of sloop) waarin de regels in het omgevingsplan niet voorziet te maken krijgen met participatieverplichting. Oogmerk van participatie in de Omgevingswet is het in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken van omwonenden zodat eventuele bezwaren besproken kunnen worden; de initiatiefnemer is in de gelegenheid uitleg te geven over de eigen plannen. De verantwoordelijkheid voor het regelen van participatie ligt bij de eigenaar/initiatiefnemer.
3. Is er geïnventariseerd onder andere geloofsgemeenschappen moslims/ joden?
Nee, er is geen Joodse, -of actieve moslimgemeenschap ons bekend in Wijchen.

PvdA

1. Kunnen we als gemeente enkel meepraten of kunnen een actieve rol nemen bij wijzigingen?
Omdat we geen eigenaar zijn van de religieuze gebouwen kunnen we maar een beperkte actieve rol innemen als gemeente.
2. Welke instrumenten hebben we als gemeente om invloed hebben we op invulling?
Als er andere gebruikswensen zich voordoen die niet passen binnen de geldende bestemming kan via het Omgevingsplan hieraan de regie en sturing aan worden gegeven. Onder de Omgevingswet zit in het omgevingsplan geen bestemmingen meer, zoals we die voorheen in het bestemmingsplan kende. Bepalend is straks of de betreffende functie of activiteit op basis van algemene regels/beleid passend is in zijn omgeving of via gebiedsgericht maatwerk passend gemaakt kan worden.

3. Welke juridische / financiële mogelijkheden heeft de gemeente bij verandering van bestemming?

De gemeente kan een andere passende functie voor de kerk in het Omgevingsplan toestaan. Dit kan een herbestemming vergemakkelijken.

Voor restauratie en instandhouding van gebouwde rijksmonumenten bestaan financieringsregelingen bij het Rijk (via de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed) en de provincies. Voor gemeentelijke monumenten geldt de Subsidie Verordening Monumenten Wijchen en Verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008.

Te overwegen valt of de gemeente de herbestemming aantrekkelijke kan maken door mee te investeren of een garantstelling te bieden aan ontwikkelaars of maatschappelijke initiatieven. Hieraan zijn wel financiële risico's verbonden.